



# Luomutuotanto ja sen valvonta

Periaatteet ja perusteet

## Tavoitteena\* :

- Miksi luomutuotantoa valvotaan?
- Lisääkö valvonta elintarvikeketjun turvallisuutta ja luotettavuutta?

\* paikallislehden tekstistä

- **Periaatteet: idea tai ajattelutapa**
- **Perusteet:**
  - Luomu- säädösten tarkoituksesta
    - Miksi luomusta säädetään tällä tavalla?
    - Miksi luomua on valvottava
  - Luomusäädösten soveltamisalasta
- **Esimerkkejä säädösten sisällöstä ja toimeenpanosta:**
  - tuotantoehdot
  - valvontajärjestelmä
  - luomutuotteiden merkinnät

# Kuluttaja ja luomu

Kuluttajalla on odotuksia

- Ruoan vaikutus omaan terveyteen
- Tuotannon ympäristövaikutukset, vesistön tila
- Eläinten olot

Kuluttajalla on mielikuvia

- ”normituotannosta”
- Luomutuotannosta

Kuluttajan valinnat vaikuttavat poliittiseen päätöksentekoon =>  
Luomutuki on poliittinen päätös

# mikä voi olla luomua ja mitä luomu on , soveltamisala

- Luonnonmukainen

- [https://www.google.fi/search?q=luonnonmukainen&rls=com.microsoft:fi-FI&ie=UTF-8&oe=UTF-8&startIndex=&startPage=1&gfe\\_rd=cr&ei=ccnfVrqWG4er8we2iIHABw&gws\\_rd=ssl](https://www.google.fi/search?q=luonnonmukainen&rls=com.microsoft:fi-FI&ie=UTF-8&oe=UTF-8&startIndex=&startPage=1&gfe_rd=cr&ei=ccnfVrqWG4er8we2iIHABw&gws_rd=ssl)

- Shampoo ja Kampaamo ?
- Rakentaminen ?
- Auto ?
- Ruoka ?

- Luomulle määritelmä

- => tarvitaan määritelmä, kuvaus , yhteisymmärrys
- => standardi
- = > luomumaataloustuotannon standardeja on useampia : esim KRAV , Soil Association, USDA, EU –asetus 834/2007 , jne

# EU ja luomutuotanto

- EU ja sen jäsenvaltiot tukevat maataloustuotantoa , EU:n rahoista 38 % maatalouteen
- Tärkeimpiä periaatteita ovat tuotteiden vapaa liikkuvuus ja vapaa kilpailu samoilla ehdoilla
- => tarvitaan määritelmä eli standardi minkälaista tuotantoa tuetaan ja mitkä tuotteet voidaan kutsua luomutuotteiksi
- => tarvitaan systeemi millä varmistetaan että standardia on noudatettu
- => tarvitaan merkintä, jotta kuluttaja kaikissa jäsenvaltioissa tunnistaisi tuotteen ja sen perusteella tekisi ostopäätöksensä
- => asetus (EY) N:o 834/2007 tuotannosta, merkinnöistä, valvonnasta

# Luomutuotannon säädökset

- EUn Neuvoston asetus (EY) N:o 834 /2007, periaatteet
- EUn Komission asetus ( EY ) N:o 889/2008, täytäntöönpano
- EUn Komission asetus ( EY ) N:o 1235/2008 , tuonnista
- ( EY ) N:o 882/2004, virallisesta valvonnasta

## Kansalliset , eli kotimaiset säädökset

- Laki luonnonmukaisesta tuotannosta ( 294/2015)
- Elintarvikelaki (23/2006)
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus ( 454/2015)

## Lainsäädännön tavoitteena

- Kuluttajan luottamus
- Reilun kilpailun edellytykset

# Mistä säädetään luomusäädöksissä

## Luomuväittäjä

- Luomuväittäjä on
  - luonnonmukainen, ekologisk, биологичсен, ecológico, biológico, ekologické, biologické, økologisk, ökologisch, biologisch, mahe, ökoloogiline, βιολογικό, organic, biologique, orgánach, biologico, biológisks, ekológisks, ekologiškas, biologesch, ökológiai, organiku, biologisch, ekologiczne, biológico, ecologic, ekologické, biologické ja ekološki



# Soveltamisala – eli mikä voi virallisesti olla luomua

EU-lainsäädäntöä voi soveltaa maataloudesta ja vesiviljelystä peräisin oleviin tuotteisiin:

1. elävät tai jalostamattomat maataloustuotteet; luonnonvaraiset kasvit keruutuotteina;
2. Vesiviljelytuotteet: kalat, simpukat, monisoluiset levät
3. elintarvikkeina käytettävät jalostetut maataloustuotteet; viini
4. rehut;
5. kasvien lisäysaineisto ja siemenet;
6. elintarvikkeina ja rehuina käytettävät hiivat.

# Soveltamisalaan eivät kuulu

- riista tai luonnonvaraiset kalat
- ateriapalvelut
- lemmikkieläinten ruoka
- eräät maatalouseläinlajit: kanit, porot
  - Mahdollista luoda kansallisia tuotantoehtoja
- tekstiilit
- Kosmetiikka
- (Autot, hotellit, kampaamot , palvelut)

# Mistä säädetään luomusäädöksistä

## Tuotannosta



- Maanviljelyksen peruseriaate: Maan kasvukuntoa on parannettava tai vähintään säilytettävä, lajirikkaus on edistettävä (biodiversiteetti)
  
- Esimerkiksi käytännön kasvinviljelyä varten satoja yksittäisiä ehtoja:
  - vähimmäisvaatimuksia,
  - sallittujen ja kiellettyjen menetelmien ja tuotantopanosten luetteloita,
  - poikkeusmahdollisuuksia siirtymävaihetta ja poikkeustilanteita varten jne.
  
- Esimerkkejä
  - Viljelykierto, joka parantaa maan rakennetta, syväjuurisia lajeja
  - Ei väkilannoitteita , vaan karjanlantaa, kompostia ja tyypeä sitovia lajeja kierrossa
  - Ei kasvinsuojeluaineita, vaan kestäviä lajeja ja viljelykierto, joka vähentää tuholaispainetta, mikro-organismit ovat sallittuja
  - Kylvön oikea ajoittaminen ja mekaaninen rikkatorjunta
  - Gmo-kielto

# Mistä säädetään luomusäädöksissä

## Tuotannosta, eläintuotanto

- Peruseriaate , josta ei voi tinkiä:  
Yhteys maanviljelyyn sekä  
mahdollisuus lajityypilliseen käyttäytymiseen
- Hyvinvointia :Tilaa, valoa, ulkoilua, hyvä ja pitkä elämä
- Maatilan ekosysteemi:
  - rehut omasta tuotannosta tai ainakin luomurehu.
  - Lanta omille pelloille , tai ainakin luomupellolle
- Rinnakkaistuotanto kielletty
- Eläinlajeja on paljon, eläintuotantoehdoissa paljon yksityiskohtia

# Mistä säädetään luomusäädöksissä elintarvikkeet

- Raaka-aineet luomumaataloudesta
- Rajoitettu määrä lisäaineita
- Gmo-kielto
- Prosessissa poistettua ominaisuutta tai ainetta ei saa palauttaa
- Rinnakkaisvalmistus on sallittua, siksi erillään pidosta on erityisesti huolehdittava

# Mistä säädetään luomusäädöksissä merkinnät

- Saate-asiakirjojen merkinnät
  - Luomu-sana + valvontalaitoksen tunnus (FI –EKO -123)
- Markkinoinnin väittämät
  - Luomu-sana + valvontalaitoksen tunnus (FI –EKO -123)
  - ei saa johtaa harhaan, luomuväitteessä oltava perää
  - Logo voitava yhdistää tuotteeseen
- Kuluttajapakkauksen merkinnät
  - EU-logo , lehtimerkki on pakollinen kuluttajapakkauksissa
  - Lehtimerkin kylkeen ovat pakollisia tuotantomaa ja valvojan tunnus

- laatu järjestelmä-ajattelu

- Ydin on :

miten suunnittelit ?

miten teit ?

miten varmistit ?

# Suunnitelmat, muistiinpanot, varmistukset

## - näennäisesti paljon papereita

- Luomusuunnitelma : toiminnan kuvaus
  - + Kartat , varastot, rakennukset eläimille, alihankkijat
  - + Viljelykiertosuunnitelma: miten maan kasvukuntoa on tarkoitus varmistaa
- Lohkokirjat: siemenmenekki, viljelytoimet , satoarvio
- Varasto: mistä mitä tullut, mitä varastossa , minne mitä mennyt
- Eläinten hankinta, poikimiset, myynnit, teurastukset
- Eläinten ruokinta, hoito, ulkoilu, lääkitys,
- Elintarvikkeen resepti, valmistuserän taseet,
- Elintarvikkeessa käytettyjen raaka-aineiden jäljitettävyys
- Asiakirjojen merkinnät, osto- ja myyntitositteet
  
- **Minä väitän : Näistä vain luomusuunnitelma, varastokirjaukset ja taseet ovat ”Luomulisiä”**



# Mistä säädetään

## 4 Valvonta

- Jäsenvaltiossa on oltava valvontajärjestelmä (= luomulaki)
- Valvontajärjestelmässä on oltava valvontatoimenpiteitä
  - Rekisteri ja julkinen tieto valvotuista toimijoista
  - Tarkastuksia , vuositarkastus, ylimääräisiä, uusintoja , kohdennettuja , ”randomeita ”, ennalta ilmoittamattomia, näytteenottoa
  - Valvonnassa todetaan dokumentoituja toimintoja, laatujärjestelmä
  - Korjaavia toimenpiteitä , eli ruotuun palauttavia keinoja
- Valvontajärjestelmän lisäksi valvottava 882/2004 mukaisesti
  - Asetus virallisesta valvonnasta elintarvikesektorilla
  - Riippumattomuus, riskiperusteisuus, läpinäkyvyys, tasapuolisuus, ennalta ilmoittamattomat tarkastukset, jne

**Kiitos !**

**Kysymysten aika !**

